

Dario Fo

Er dette den nye fascismen?

En apatisk og fragmentert venstreside lar den italienske høyresiden få det som den vil, skriver Dario Fo.

Italias nye ansikt er apatiens ansikt: ingen energi, intet engasjement, ingen lidenskap. Vi er vitner til en strøm av hykleri fra forskjellige politiske grupperinger som forsøker å tilpasse seg det fascistiske klimaet – de går nesten så langt som til å overta fascismens språkbruk og adferd. De lirer av seg det samme gamle litani av slagord: frihet, kamp, fedreland, Italia, bevare rasen, vår sivilisasjons kultur, sivilisasjonens røtter.

Og alt som står i veien for bankene og finansselskapene er en absurd, unnselig bagatell, en opposisjon som knapt synes å eksistere. Vår rolle er bare å være dissidenter som forsøker å gjøre opp for fraværet av noen som helst politisk opposisjon. Jeg så hva som skjedde under sosialdemokratenes kongress i Paris: De var som lammet. "Vi må forandre oss, ellers dør vi", skrek de. Etter å ha sagt dét stod de stive som saltstøtter.

Men det finnes tegn på at noe nytt er i emning, særlig blant studenter og unge arbeidstakere, men også blant eldre mennesker: Vi ser starten på nye bevegelser som vitner om en utrolig fornyelsesprosess.

Istedenfor å hilse dem med åpne armer, istedenfor å tilby dem støtte eller applaudere det de forsøker å få til, skyr venstresiden dem som pesten. Samme dag som den store fredsmarsjen mot krigen i Afghanistan ble arrangert, bestemte venstresiden seg for at den heller ville dra på grilltur, eller vinke med små flagg ved marineflåtens avreise til Det fjerne østen. La oss ha det klart for oss: Dette er de samme menneskene som står ansvarlige for de første skrittene til å selge statlige skoler, på tross av at lærere og andre protesterte mot at skoler skulle gjøres om til private forretningsforetak. Før vi skaper en ny type skole, en privat skole, burde vi gjøre mer for å oppruste de skolene vi allerede har, de statlige.

La oss vende tilbake til Paris-kongressen om demokratiets forfall – et særdeles tydelig fenomen i mitt eget land – der jeg også holdt et innlegg. At jeg må reise til Paris for å holde en tale som krever et minimum av refleksjon, bør ikke sammenlignes med det som hendte da det andre absolutistiske styret kom til makten, det min far fortalte meg om. Han ble politisk flyktning i Frankrike da han ennå var helt ung. Men det er uansett foruroligende å høre dem som opplevde denne tiden si at de føler det som om 1920-årene – da fascismen oppstod – er kommet tilbake.

Man trenger ikke gjøre annet enn å lese aviser for å se hvordan Silvio Berlusconi egen advokat våger å storme ut av rettssalen og brøle "Det finnes ikke rettferdighet lenger!" For ikke å nevne de juristene som støtter Berlusconis egne advokater i kravet om at både justisministeren og Nordligaen, Berlusconi-regjeringens egen vaktbikkje, må gripe inn.

Vi står overfor det mest vanvittige paradoks, verdig en surrealistisk farse som *Kong Ubu*: Lover blir laget for å passe Kongen, ministrene utnevnes blant hans hoffmenn, deres eneste funksjon er å beskytte hans interesser.

Og hva gjør publikum? De applauderer. I beste fall kommer en eller annen med et indignert snøft for å vise at dette er litt tungt fordøyelig. Alt dette viser at Il Cavaliere og hans ansatte kan holde maktens tømmer med god samvittighet: De føler at de har ingenting å frykte: "De får aldri noe på oss."

Alt dette kommer rett fra kilden selv. Da regjeringen planla et møte med det venstreorienterte sentrum, hørte jeg et regjeringsmedlem si: "Vi skal holde en olivengren i den ene hånden og et gevær i den andre." Det var nøyaktig de ord han brukte.

Det er sant. Den nye fascismen er allerede blant oss. Det ligger i språket deres, i måten de uttrykker seg på – og først og fremst i måten de snakker om AS Italia på, om partiet som et firma, slik at alle er ansatte i firmaet med en øverste sjef i midten. *Vae victis!* har alltid vært et fascistisk slagord. Nå om dagen går dette tydelig frem av kroppsspråket, ordene, holdningene og arrogansen til disse medlemmene av den herskende klasse: De hengir seg til å slå neven i bordet eller brøle "Du går meg på nervene!" eller (som i kommunikasjonsministerens tilfelle), "Du har sparken!" eller "Ut med araberne!" eller "De kan dra og bygge de fordømte moskeene sine et annet sted!" eller "De kan bare bli i ghettoene sine!" Og der har vi jammen en ny tanke: Alle som er annerledes, alle som ikke innordner seg – i ghettoen med dem!

Denne tingenes tilstand tar noen ganger motet fra meg og hensetter meg i sløv melankoli. Jeg fortsetter riktignok å arbeide med teater, og jovisst er det et arbeid som gir en mulighet til å plukke denne formen for kommunikasjon fra hverandre. Og publikum reagerer; men det er et publikum som velger seg selv.

Det mest fantastiske, tross alt dette, er denne utrolige resiningen, denne stigende solen som fremmer synsevnen til de unge menneskene som vi må hjelpe, som vi må gi kunnskaper, og som vi må fortelle sannheten.

I dag har vi ingen Jean-Paul Sartre i vårt land som sier det han har å si på universitetene, slik han gjorde i 1968 da han foreleste over situasjonsteater, politisk teater, folkets teater, og avsluttet med Alberto Savinios ord: "Å, mennesker, fortell deres historie!"

Problemet i dag dreier seg ikke om å fortelle om samtiden eller å ta opp tidsånden. Ikke bare er de fleste teaterprodusenter og –direktører takket være en rekke behendige kuvendinger blitt mer eller mindre høyreorienterte. Flertallet av de intellektuelle synes å sove, eller de later som om de er et annet sted, som om de har andre ting å tenke på.

Translation by Agnete Øye (from English)
Contribution by Samtiden
© Samtiden, Dario Fo
© eurozine